

Кондрич В.В.

аспірант кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ АДВОКАТА В УКРАЇНІ

Безперервне підвищення кваліфікації – безумовна складова діяльності будь-якого сучасного успішного адвоката, яка забезпечує поглиблення, розширення й оновлення професійних знань, вмінь та навичок. Всі адвокати та помічники адвокатів, інформація про яких внесена до Єдиного реєстру адвокатів України, зобов'язані постійно підвищувати свій професійний рівень (рівень професійної кваліфікації).

Підвищення кваліфікації адвокатів спрямовано на: 1) зміцнення їх правових навичок; 2) практичну реалізацію правил адвокатської етики; 3) підвищення рівня знань в напрямку прав людини та основоположних свобод; 4) навчання повазі до прав та інтересів клієнтів; 5) навчання захисту прав клієнтів і сприянню їхньому здійсненню; 6) навчання сприянню належному здійсненню судочинства та реалізації права на справедливий суд; 7) заохочення до участі у наданні безоплатної правової допомоги; 8) інше поглиблення, розширення й оновлення їх професійних знань, вмінь та навичок [1].

Види підвищення кваліфікації адвокатів: 1) навчання або викладання за професійними програмами підвищення кваліфікації адвокатів у вищих навчальних закладах III та IV рівня акредитації, якщо вони є акредитованими операторами підвищення кваліфікації адвокатів; 2) участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових, науково-практичних та науково-методологічних конференціях, семінарах, круглих столах, тренінгах, програмах тощо, які організовані та проводяться операторами підвищення кваліфікації адвокатів в Україні та за кордоном; 3) участь у будь-яких акредитованих заходах з підвищення кваліфікації адвокатів (в тому числі в форматі онлайн), які організовані операторами підвищення кваліфікації адвокатів після проходження тестування (за наявності) на онлайн-платформі адміністратора з підвищення кваліфікації адвокатів Вищої школи адвокатури Національної асоціації адвокатів України; 4) виступ у якості сертифікованого лектора з доповіддю, презентацією або науковим повідомленням на міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних та науково-методологічних конференціях, семінарах, круглих столах, майстер-класах, тренінгах тощо; 5) наукові або науково-практичні статті, які пройшли рецензування Вченою радою Вищої школи адвокатури НААУ; 6) видання монографій, підручників, посібників (у тому числі у співавторстві); 7) здобуття наукового ступеня доктора наук в галузі права

(або доктора права в разі отримання ступеня за кордоном) при здійсненні адвокатської діяльності; 8) робота в органах адвокатського самоврядування (в тому числі на виборних позиціях без оформлення трудових відносин згідно Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»); 9) участь в роботі секцій та комітетів (голова та заступники голови комітету, секції НААУ; 10) інша діяльність, визначена Експертною радою НААУ [2].

Відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний підвищувати свій професійний рівень [3].

На реалізацію Закону 14 лютого 2019 року рішенням Ради адвокатів України № 20 було ухвалено Порядок підвищення кваліфікації адвокатів України (в новій редакції згідно рішення Ради адвокатів України від 21 вересня 2019 року № 111), в якому зазначено, що загальна організація процесу підвищення кваліфікації адвокатів в Україні здійснюється Радою адвокатів України та реалізується Національною асоціацією адвокатів України, радами адвокатів регіонів, Вищою школою адвокатури Національної асоціації адвокатів України, Вищою кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури, кваліфікаційно-дисциплінарними комісіями адвокатури регіонів та сторонніми операторами підвищення кваліфікації адвокатів, що акредитовані адміністратором підвищення кваліфікації адвокатів.

Загалом, підвищення кваліфікації адвокатів в Україні здійснюється у відповідності до Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України операторами підвищення кваліфікації адвокатів за адміністрування підвищення кваліфікації адвокатів адміністратором. Адміністратором процесу підвищення кваліфікації адвокатів в Україні є Вища школа адвокатури НААУ [4].

Загальна організація процесу підвищення кваліфікації адвокатів в Україні здійснюється Радою адвокатів України та реалізується Національною асоціацією адвокатів України, радами адвокатів регіонів, Вищою школою адвокатури Національної асоціації адвокатів України, Вищою кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури, кваліфікаційно-дисциплінарними комісіями адвокатури регіонів та сторонніми операторами підвищення кваліфікації адвокатів, що акредитовані.

Експертна рада з питань акредитації та сертифікації утворюється Національною асоціацією адвокатів України (далі – НААУ) за рішенням Ради адвокатів України як постійно діючий колегіальний робочий орган НААУ, що діє з метою організаційно-методичного забезпечення акредитації операторів підвищення кваліфікації, акредитації заходів з підвищення кваліфікації адвокатів, сертифікації осіб, які допускаються операторами підвищення кваліфікації до проведення заходів з підвищення кваліфікації адвокатів в якості доповідачів, лекторів, тренерів або експертів [5].

Варто зазначити, що відповідно до положення, адвокати за календарний рік повинні проходити не менше 50% заходів щодо підвищення кваліфікації організовані саме від Вищої школи адвокатури, особи, які набули статусу адвоката, в перші три роки зобов'язані підвищувати кваліфікацію на рівні 16 годин на рік, а інші адвокати – 10, це надає підстави вважати що ВЩА «добровільно-примусово» збирає грошові кошти для своєї діяльності. Також, ВЩА запроваджено певні спецкурси, які є обов'язковими для проходження, щоб займатися практикою у адвокатській сфері, а саме: курс для помічників адвоката, для стажистів, а також спецкурс «Молодий адвокат», які за своєю ціною досить «кусючі». З метою оцінювання підвищення кваліфікації адвокатів встановлюється відповідний період оцінювання тривалістю у три роки. За основу оцінювання підвищення кваліфікації адвокатів приймається система залікових балів. З 1 липня 2019 року ведеться електронний облік залікових балів. Бали відображаються в особистому профілі адвоката на сайті Центру акредитації ВША НААУ. Після відвідування заходу з підвищення кваліфікації, інформація в обов'язковому порядку опрацьовується Центром акредитації ВША НААУ, що впливає на швидкість відображення залікових балів в особистому кабінеті адвоката. Тому варто пам'ятати, що бали додаються до профілю не одразу після завершення заходу, а протягом певного періоду, який необхідний Центру акредитації ВША НААУ на опрацювання інформації.

Адвокатам, які відвідували заходи з підвищення кваліфікації до моменту створення Центру акредитації ВША НААУ (1 липня 2019 року), слід звернутися до Ради адвокатів регіону, яка відповідальна за внесення балів до Центру акредитації ВША НААУ за перше півріччя.

Слід згадати і про тестування адвокатів, яке ставить за мету закріплення знань, отриманих адвокатом під час прослуховування семінару. Посилання для проходження тестування надходить на електронну адресу адвоката протягом декількох днів після завершення заходу з підвищення кваліфікації. Тестові запитання можуть містити як одну, так і декілька правильних відповідей. Адвокату надається необмежена кількість спроб для проходження тестування. Успішне проходження тестування гарантує нарахування залікових балів в особистому кабінеті адвоката. перед початком та після завершення заходу з підвищення кваліфікації відбувається сканування QR-коду. QR-код є підтвердженням участі адвоката у заході. Цей код надсилається на електронну адресу адвоката оператором підвищення кваліфікації. Сканування QR-коду підтверджує участь адвоката у заході з підвищення кваліфікації та надає можливість проходження тестування.

Список використаної літератури:

1. Береза Н. В. Правові основи діяльності інституту адвокатури в Україні URL: http://lsej.org.ua/5_2015/3.pdf

2. Рішення Ради адвокатів України про затвердження Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України № 67 від 26 червня 2019 р. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/poryadki/2019-06-26-poryadki_5d53d8fdb067f.pdf

3. Закон України Про адвокатуру та адвокатську діяльність № 5076-VI від 05.07.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>

4. Наказ вищої школи адвокатури Національної асоціації адвокатів України Про створення Центру акредитації, обліку та контролю підвищення кваліфікації адвокатів № 6 від 01.04.2019 р. URL: <http://cpd.hsa.org.ua/uploads/5cd975fd31541.pdf>

5. Підвищення кваліфікації. URL: <https://unba.org.ua/education>

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Ковальчук Інна Сергіївна**

Кузнецова А.М.

студентка 2-го курсу

факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

АДВОКАТСЬКА МОНОПОЛІЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Адвокатська монополія – це виключне право надання професійної правничої допомоги громадянам у суді адвокатами. Запровадження виключного права адвокатів на представництво інтересів в суді є важливим кроком демократичної держави, яка прагне ефективного та професійного захисту прав та інтересів своїх громадян. В багатьох європейських країнах таке виключне право реалізується вже не один десяток років. Наприклад, в Німеччині та Австрії, де рівень професіоналізму адвокатів є одним з найвищих, державна політика запровадження адвокатської монополії була розпочата п'ятдесят років тому [1].

У 2016 році законопроектом № 3524 було внесено зміни до Конституції України, а саме її було доповнено статтею 131-2, яка на законодавчому рівні закріпила монополістичне положення адвокатури щодо представництва інтересів особи у суді, а також захисту від кримінального обвинувачення.

Ця тема є актуальною сьогодні, тому що законодавець має намір скасувати адвокатську монополію, з цією метою було створено законопроект №1013, що був визнаний КСУ висновком від 31.10.2019 таким, що відповідає